

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

12 אוגוסט 2019

www.idi.org.il

מר אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

מר יוחנן פלסנר

נשיא

מר ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ר המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ר של כבוד

חברי הוועד המנהל

פרופ' רוד וניצקי-סרוסי

מר חן ליכטנשטיין

גב' מול מועלם

מר טלי מרידור

עו"ד אבי פיישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

מר יוסי קוצ'יק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה

מר אליוט אברמס, ארה"ב

ד"ר מרטין אינדיק, ארה"ב

גב' אן אפלבווס, ארה"ב

פרופ' רונן בוגדנוב, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייר, ארה"ב

השופט סלים ג'ובראן, ישראל

ד"ר איימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'ופה, גרמניה

פרופ' רונלד דניאלס, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רוברט מנוקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' ארווין קוטלר, קנדה

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי (ג'סי) פרס, אסטרטגיה

פרופ' יובל שני, מחקר

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן

פרופ' מוסטפא כבהא

פרופ' עמית כהן

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' טליה פיישר

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' מרדכי קרמניצר

פרופ' גדעון רהט

ד"ר תהילה שורץ אלטשולר

פרופ' יודיה צ' שטרן

פרופ' איתן ששינסקי

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק ברמון

לכבוד

כבוד המשנה לנשיאת בית המשפט העליון

השופט חנן מלצר

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22

נכבדנו,

הנדון: הצבת מצלמות במקומות הקלפי – השלמות

בהתאם להחלטתך מיום 8 לאוגוסט 2019, מצורפים בזה דברי התוספת לדיון.

נשמח לעמוד לרשותך בכל הבהרה נוספת שתידרש

בכבוד רב,

ג'היה אלטשולר

ד"ר תהילה שורץ-אלטשולר

עמיתה בכירה וראשת התוכנית לדמוקרטיה בעידן המידע

המכון הישראלי לדמוקרטיה

ד"ר גיא לוריא

חוקר

1. האם קיים קשר בין הצבת מצלמות לבין דחיקת בוחרים

התשובה לשאלה זו היא מורכבת וגם נבדקה מעט מאד בספרות. אולם, בוודאי שלא ניתן להניח באופן מוחלט שהצבת מצלמות אינה יוצרת דחיקת בוחרים. מקרה הבוחן של אזרבייג'אן בשנת 2008 ומאמרו של Erik S. Herron הוא אחד מן המקורות המצוטטים בהקשר זה, והוא בהערת שוליים 33 למסמך המקורי שהוגש לוועדת הבחירות¹. אמנם, המאמר קובע כי יש למצלמות השפעה על התנהגות של בעלי תפקידים ולכן הן עשויות לשמש כלי עזר להתמודדות עם זיופים, ואולם, ועל אף הטענות שנשמעו מצד כבוד יו"ר וועדת הבחירות במהלך הדיון בעל פה, מסקנת מאמר זה היא שיש למצלמות בקלפיות השפעה על ירידת אחוז הבוחרים:

"The analysis shows that the placement of webcams in polling stations is consistently associated with lower reported turnout and inconsistently associated with lower regime support... The analysis demonstrated that reported turnout was lower in both the presidential election and referendum when webcams were present".

בהודו ישנם אחוזי הצבעה גבוהים מאד ביחס לכלל העולם, ואכן אחוזי ההצבעה לא ירדו אך גם לא עלו כתוצאה מהצבת מצלמות בקלפיות. יש להעיר כי לא מצאנו ספרות מחקרית העוסקת בכך באופן ישיר, ועדיין אין נתונים המלמדים למשל על השפעת הצבת המצלמות על מיעוטים בהודו. כך או כך יש לזכור כי יתכן שמדובר בבורות דיגיטלית של האוכלוסיה, ששיעור האנאלפביתים בה הוא גבוה מאד, כלומר באנשים שאינם מבינים את משמעות הכנסת המצלמות, וכן גם בעובדה שחלק מן התכלית להכנסתן היתה מניעת אלימות ולא רק מניעת זיופים.

מכל מקום, לדעתנו לא ניתן להניח שלהצבת מצלמות אין שום השפעה שלילית אלא רק השפעה חיובית או, למצער, חוסר השפעה על אחוזי ההצבעה. מסקנה כזאת אינה מתיישבת (1) עם

¹ <http://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/291099047/492427490/Herron-2010.pdf>

מכלול הספרות המלמד על השפעות התנהגותיות של הצבת מצלמות ושל מעקב המונים וכן עם (2) עם הספרות העוסקת בהשפעת חוקי בחירות על אוכלוסיות מיעוטים.

ספרות ענפה, הן באקדמיה והן בקרב וועדות ציבוריות הגיעה למסקנה האמפירית שלפיה דרישות לזיהוי בוחרים בקלפיות יוצרת השפעה שלילית על אחוזי הצבעה, בעיקר בקרב מיעוטים². אכן, אין מדובר בספרות העוסקת בהצבת מצלמות בקלפיות אלא בצורות זיהוי אחרות, אבל יש להניח שהעיקרון הכללי הוא דומה. הדיון הער בארצות הברית, בדומה לישראל, נע בין חששות מפני זיופי בחירות לבין סנטימנט אנטי מיעוטים, כמו שחורים, היספנים ומהגרים מאמריקה הלטינית בארצות הברית, וערבים בישראל.

בהקשר זה נצטט מתוך מאמר שהתפרסם בכתב העת "האטלנטיק", מיולי 2018:³
"restrictive election laws are often, on their face, racially neutral, giving them a sheen of legitimacy. But...the outcomes of these laws are in no way racially neutral".

אמנם, כדי לומר שקיים קשר סיבתי ישיר בין הפרסום בנוגע למצלמות בבוקר הבחירות לבין אחוזי ההצבעה הנמוכים יש צורך במחקר נוסף, שלא נעשה בארץ עדיין, אך מתבקש לבצע אותו כתשתית עובדתית לפני הצבת מצלמות בקלפיות. בוודאי אם מדובר בהצבת מצלמות במגזר הערבי בלבד, אך ייתכן שגם אם מדובר בהצבת מצלמות בכלל הקלפיות בארץ. כפי שכבר כתבנו בחוות הדעת הראשונה, הנתונים⁴ בנוגע לשיעור ההצבעה במגזר הערבי בבחירות אפריל 2019 אינם משתמעים לשתי פנים: הם היו הנמוכים אי פעם; וגם הפער בין שיעור ההצבעה במגזר היהודי לבין שיעורו במגזר הערבי היה הגדול אי פעם. ממצאי עבודתו (בכתיבה) של ד"ר אריק רודניצקי מן המכון הישראלי לדמוקרטיה ומרכז דיין באוניברסיטת תל

² לשם הדוגמא, ראה: Schuit, Sophie; Rogowski, Jon C. (2017) "Race, Representation, and the Voting Rights Act", *American Journal of Political Science*. 61 (3): 513–526; "Assessment of Minority Voting Rights Access" (2018) U.S. Commission on Civil Rights; White, Ariel (2016-10-31). "Voter Discrimination Starts Well Before Election Day". *Boston Review*.
³ VANN R. NEWKIRK II, Voter Suppression Is Warping Democracy, *The Atlantic*, JUL 17, 2018 <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2018/07/poll-prri-voter-suppression/565355/>

⁴ להרחבה ראה: ד"ר אסף שפירא וד"ר ניר אטמור (2019), השתתפות בבחירות 2019 – מגמות וניתוח ממצאים, המכון הישראלי לדמוקרטיה. <https://www.idi.org.il/articles/26568>

המכון הישראלי דמוקרטיה

אביב⁵ מעלים כי מתוך 51% מן הציבור הערבי שלא הצביעו בבחירות אפריל 2019, 10% עשו כן מתוך אדישות, 11% החרומו את הבחירות, ועוד 30% נמנעו "הימנעות אקטיבית ומכוונת", כלומר לא החרמה עקרונית אלא צעד טקטי של אי-הצבעה בבחירות, מתוך כוונה להעביר מסר. לטענתו, כמחצית מאלה שלא הצביעו - 25% עד 30% מבעלי זכות הבחירה הערבים - מושפעים מאווירת הבחירות. כלומר, אפשר להניח שבקהילות ובמגזרים שבהם גם כך קיימים גורמים שלוחצים לא להשתתף בבחירות, לצילום בקלפיות, שמשמעותו עבורם הוא תיעוד; ידיעה שאדם השתתף בבחירות; חשש מפני צילום מאחרי הפרגוד - עשוי להיות אפקט מצנן גדול יותר מאשר בקהילות הרוב. כאמור, נדרש כאן מחקר עומק לפני החלטות על צעדי מדיניות, בין אם מציבים מצלמות רק במגזר הערבי ובין אם מדובר בהצבתן בכל הארץ. בדיעבד, גם אם אין בידינו נתונים מדוייקים המאפשרים הוכחה שהצבת המצלמות בבחירות אפריל 2019 יצרה דיכוי של בוחרים ערבים, מכל מקום בפוסט שפרסם בפייסבוק בעשירי לאפריל 2019 מר שגיא קייזלר, אשר עמד מאחורי מבצע הצבת המצלמות בבחירות 2019 (מועד א), הוא מתגאה שלמבצע הייתה "תרומה מכרעת לאחד ההישגים החשובים ביותר של מחנה הימין: שיעור ההצבעה במגזר הערבי ירד לפחות מ-50%, הנמוך ביותר בשנים האחרונות"⁶. בהקשר זה נוסף אך שתפיסה של התמקדות בכוונתו של מי שמנסה להשפיע ולא בשאלה עד כמה הוא משפיע בפועל, קיימת גם בספרות המשפטית, למשל במאמרו המעניין של המומחה לענייני בחירות פרופ' Justin Levitt⁷.

2. האם מצלמות יסייעו במניעת זיופים, ואלו סוגי זיופים?

⁵ ראה עבודתו הקודמת - אריק רודניצקי, "הצבעת הערבים בבחירות לכנסת ה-21". ביאן, רבעון לענייני החברה הערבית בישראל, יוצא לאור מטעם תכנית קונרד אדנאור - מרכז משה דיין, אוניברסיטת תל אביב, מס' 17 (מאי 2019). <https://dayan.org/he/content/5345>

⁶ https://www.facebook.com/Kaizler.Inbar/?_tn=%2Cd%2CP-R&eid=ARBGD9Ay1i8GBN3xutYm107OZIKmgp77ZOEbCCQnoLhJxoXOHjhnn5eifll_m-QorFLY2J-RI7RgvbJn4

⁷ Levitt, Justin, Intent Is Enough: Invidious Partisanship in Redistricting (February 13, 2018). 59 Wm. & Mary L. Rev. 1993 (2018); Loyola Law School, Los Angeles Legal Studies Research Paper No. 2017-24. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3011062>

המכון הישראלי דמוקרטיה

מצלמות עשויות לסייע במלחמה בזיופים בשתי דרכים: מניעה מוקדמת של זיוף בשל ידיעת מי שמבקש לבצע זיוף שהוא מצולם; ושימוש במידע שצולם כדי לחקור חשד לעבירה. ראשית, נעיר כי קיימת מחלוקת האם מצלמות אכן מסייעות במניעת זיופי בחירות. באזרבייג'אן נערכו בחירות בליווי מצלמות גם בשנת 2012, בעילה של ניסיון להילחם בזיופים, אך לטענתו של [Fredrik M.Sjoberg](#)⁸ המצלמות לא גרמו לירידה בזיופים, אלא למעבר לזיופים נסתרים יותר:

"Web cameras do not reduce fraud, but rather make certain blatant forms of fraud, like ballot box stuffing, more costly. Autocrats then substitute for other types of fraud, such as fabricating the vote count out of view of the cameras"⁹.

ממצאים כאלה קיימים גם לגבי בחירות 2012 ברוסיה, שם החליט פוטין להציב מצלמות בקלפיות בעלות של 300 מיליון דולר, אך מלומדים שונים טוענים כי הדבר לא סייע (יש הסבורים גם שלא היה מיועד לסייע) בטיפול בזיופים¹¹⁰, וכן גם עיתונאים חוקרים, כגון Barry and Schwitz, שותפים למסקנה זו¹². בשלב זה, לא קיימים מספיק נתונים מחקרניים מן הבחירות בהודו, שיוכלו להצביע באופן חותך על ירידה בכמות ההצבעות הכפולות או זיופי

Autocratic adaptation: The strategic use of transparency and the persistence of election fraud, Fredrik M.Sjoberg⁸ <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2013.08.004>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261379413001273>⁹

JOSEPH DECKERT, PATTERNS OF FRAUD: TOOLS FOR ELECTION FORENSICS, A¹⁰ DISSERTATION Presented to the Department of Political Science and the Graduate School of the University of Oregon in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy, 2013, https://scholarsbank.uoregon.edu/xmlui/bitstream/handle/1794/13331/Deckert_oregon_0171A_1_0769.pdf?sequence=1&isAllowed=y בעמ' 60.

Andrew T. Little, Fraud and Monitoring in Non-competitive Elections. Political Science Research and Methods, Available on CJO 2014 doi:10.1017/psrm.2014.9¹¹

<https://www.nytimes.com/2012/03/06/world/europe/observers-detail-flaws-in-russian-election.html>¹²

בחירות אחרים. יש לזכור שבהודו קיימת החובה לסמן כל בוחר בדיו על אצבעו כאמצעי למניעת הצבעות כפולות.

בישראל, בהסתמך על דוחות מבקר המדינה ועל הממצאים של ארגון החברה האזרחית משמר הבחירות, ניתן לחשוב על שני סוגים עיקריים של זיופים במקום הקלפי. הסוג האחד הוא הצבעות כפולות (אדם אחד שנכנס פעמיים לקלפי בכל פעם עם תעודה אחרת, ובכלל זה תעודות של מי שנמצאים מחוץ לישראל ביום הבחירות או מתים); והסוג השני הוא הוספה פיזית של מעטפות על ידי מי שנכח במקום הקלפי ושינוי הפרוטוקולים בהתאם.

שימוש במצלמות יוכל לסייע בעניין הצבעות כפולות, אבל ניתן יהיה להשיג את המטרה של מציאת מרבית ההצבעות הכפולות גם באמצעות השוואה בין תעודות הזהות של הבוחרים למאגרים אחרים קיימים, כגון מאגר רשות האוכלוסין של כניסות ויציאות מישראל, או מרשם האוכלוסין הכולל מידע על מתים. תעודות זהות מזויפות ממילא ניתן לאתר באמצעות המערך הביומטרי הקיים.

שימוש במצלמות יוכל לסייע בעניין זיופים המתבצעים על ידי הנוכחים במתחם הקלפי, אבל יש לזכור כי משקיפים אנושיים יוכלו למנוע זיופים כאלה בצורה קלה. כך גם יוכלו מכונות לומדות אשר יבדקו בדיעבד אנומליות באחוזי ההצבעה או בדפוסי ההצבעה בקלפי מסויימת ביחס לקלפיות שכנות, ויוכלו בצורה מהירה לתת אינדיקציה היכן צריך לבצע בדיקה מעמיקה יותר. ניתן להשתמש במודלים מתמטיים לאיתור זיופים, כשהם מוטמעים לתוך מערכות של מכונות לומדות. למשל, המודל של Klimek et al. משנת 2012¹³ ועבודתו של Mebane משנת

Klimek, P., Yegorov, Y., Hanel, R., & Thurner, S. (2012). Statistical Detection of Systematic Election Irregularities. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 109(41), 16469–16473

2016 המרחיבה עוד את המודל הזה¹⁴. ככל שנתוני העבר מלמדים, מרבית הזיופים מסוג זה מתבצעים לאחר סגירת הקלפי ולכן מצלמות שיופעלו בזמן הספירה יוכלו לשמש לסיוע.

בסופו של חשבון, יהיה צורך להוכיח כי השימוש במצלמות, שיש לו מחירים בלתי מבוטלים, הוא הדרך היחידה והפוגענית פחות למניעת זיופי בחירות ולחקירתם. בשלב זה, לא בטוח שקיים מספיק מידע התומך בכך.

3. יצירת מאגר מידע זיהוי פנים:

בהמשך לטיעונים בנוגע לפגיעה בפרטיות על ידי הצבת מצלמות ברשות הרבים נוסף כי חוק הגנת הפרטיות איננו כולל שני היבטים חשובים ההופכים למשמעותיים בעולם הדיגיטלי. ההיבט הראשון הוא השפעותיו של מעקב המונים ברשות הרבים. זוהי גם הסיבה שבגללה חוות הדעת של הרשות להגנת הפרטיות בעניין הצבת מצלמות ברשות הרבים משנת 2012 היא מהוססת, ומתמקדת בעיקר בשמירה על מאגר המידע שנוצר ופחות באמירה בהירה שלפיה עצם הצילום הוא פגיעה בפרטיות. לכן, לתפיסתנו היא מיושנת.

ההיבט השני הוא הפגיעה בפרטיות המתרחשת בעת עיבוד מידע, להבדיל מאיסופו מצד אחד או מפרסומו מצד אחר. בשני היבטים אלה, היוצרים חלל משמעותי ביכולת להגן על הפרטיות בישראל כיום, מבקשת הצעת חוק הגנת הפרטיות 2019 שהיא תוצר של עבודת צוות מומחים, לטפל¹⁵.

על כך יש להוסיף את ההתפתחות המשמעותית בתחום (א) זיהוי הפנים ו(ב) עיבוד תכני וידיאו של השנתיים האחרונות. שני אלה משנים באופן מהותי את התוצרים שניתן להפיק ממצלמות מעקב המוני ברשות הרבים. אין מדובר עוד על זיהוי אדם מסויים במקום מסויים ובזמן מסויים, אלא על יכולת לעבד פרופיל התנהגותי-פסיכולוגי על אודות אדם בהסתמך על הצילומים. לכן,

¹⁴ Mebane, W. R., Jr. (2016). Election Forensics: Frauds Tests and Observation-level Frauds Probabilities. (Prepared for presentation at the 2016 Annual Meeting of the Midwest Political Science Association, Chicago, IL, April 7–10)

¹⁵ ראה: רחל ארידור הרשקוביץ ותהילה שוורץ אלטשולר, הצעות חוק הגנת הפרטיות 2019, <https://www.idi.org.il/books/27125>

המכון הישראלי לדמוקרטיה

התפיסה לגבי ההסמכה הנדרשת כדי לייצר צילום המוני ברשות הרבים, צריכה להשתנות¹⁶ סימן ראשון לעמדה זו ניתן לראות בתוכנית העבודה של מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, הכוללת כתיבת הצעת חוק מפורטת אשר תייצר הסמכה מפורשת עבור המשטרה ליצור מאגר זיהוי פנים ביומטרי¹⁷. סימן נוסף נמצא בדו"ח שפורסם בעניין יכולות וידיאו אנליטיקס אך לפני חודשיים על ידי האגודה לזכויות האזרח בארצות הברית¹⁸.

לפיכך, בוודאי שאין לאפשר למפלגה פוליטית מסוימת ליצור מאגר זיהוי ביומטרי של כלל הבוחרים הערבים במדינת ישראל. מעבר לכך, גם אם וועדת הבחירות תהיה המופקדת על הצילום, מכל מקום אם מדובר בצילום המוני של כלל המגיעים לקלפיות, תידרש כאן, לתפיסתנו, הסמכה מפורשת בחוק ואי אפשר יהיה להסתמך על ההסמכה הכללית במסגרת הסמכויות המיוחדות המסורות לוועדת הבחירות.

סיכום:

- א. יש להבחין בין שלושה מרחבים: מרחב הקלפי מאחורי הפרגוד; מרחב הקלפי כולו שעה שנמצאים בו בוחרים; מרחב הקלפי כולו במהלך הספירה לאחר שהבוחרים עזבו.
- ב. אין מחלוקת לגבי מרחב הקלפי מאחורי הפרגוד, שהוא איזור האסור בצילום.
- ג. לתפיסתנו, גם במרחב הקלפי שעה שנמצאים בו בוחרים אין לאפשר צילום וידיאו רציף.
- ד. אין לאפשר צילום על ידי משקיפים מטעם מפלגה פוליטית, משום שרוח חוק הבחירות היא לשמור על מתחם זה כמתחם סטרילי, ולהחיל מגבלות גם על המשקיפים; וכן אין לאפשר צילום במגזר מסויים בלבד, בשל הפגיעה בשוויון, בכבוד ובשל החשש מדחיקת בוחרים.
- ה. לתפיסתנו, בשלב זה אין לאפשר צילום רציף גם על ידי וועדת הבחירות בשל היעדר הסמכה מפורשת בחוק והחשש מפני יצירת מאגר מידע הכולל זיהוי פנים של כלל הבוחרים. באם בעתיד תהיה התפיסה כי מדובר באמצעי מדיניות ראוי, תידרש הסמכה מפורשת בחוק וכן הוכחה כי קיימת עמידה במבחני המידתיות, כלומר יש יחס ראוי בין הניסיון להילחם בזיופים

¹⁶ ראה גם: <https://www.themarker.com/technation/premium-1.7499515>

¹⁷ ראה דו"ח ייעוץ וחקיקה לשנת 2018, משרד המשפטים, בעמוד 54.

¹⁸ The https://www.aclu.org/sites/default/files/field_document/061819-robot_surveillance.pdf
Jay Stanley, Dawn of Robot Surveillance AI, Video Analytics, and Privacy

המכון הישראלי דמוקרטיה

לבין האמצעים שננקטו, והמערכות מעוצבות בדרך שתאפשר הגנה מירבית על פרטיות הבוחרים, הן בנוגע לאיסוף המידע הן בנוגע לעיבודו.

1. ברור לתפיסתנו כי היה ומשקיף או חבר וועדת קלפי נתקל בחשד לזיוף, הוא רשאי לתעד ולצלם את ההתרחשות, בין אם בעצמו בין אם באמצעות פניה לרשויות אכיפת החוק כגון לשוט. נעיר כי שוטרים יוכלו לפעול במרחבי קלפי עם מצלמות על גופם בהתאם לנוהל הפעלת מצלמות גוף¹⁹.

2. אם תחליט וועדת הבחירות כי היא מוסמכת להניע תהליך של צילום במרחב הקלפי שעה שנמצאים בו בוחרים:

- ראוי לעשות זאת רק בצורה מדגמית, בהתאם לקריטריונים שוויוניים ברחבי הארץ, ובהתאם לממצאים קיימים לגבי קלפיות מחשידות שנמצאו בבחירות אפריל 2019.
- אין לאפשר, לתפיסתנו, שימוש במצלמות גוף על ידי משקיפים או על ידי חברי וועדת קלפי, אלא על המצלמות להיות נייחות ובגובה מסויים, שיבטיח אי יכולתן להגיע אל מעבר לפרגוד. כך, למשל נקבע גם בהודו²⁰;
- ראוי להציב שלטים ברורים וגדולים המורים על קיומו של צילום ולבצע קמפיין ידוע הציבור בנוגע לכך.
- בנוסף יש לקבוע באופן ברור מה נעשה עם הצילומים הן מבחינת אבטחת המידע, הן מבחינת עיבוד עתידי שלו והן מבחינת ביעור שלו לאחר זמן מסויים ממועד הבחירות.
- ח. במרחב הקלפי לאחר שהסתיים תהליך ההצבעה – אין לתפיסתנו בעיה להפעיל מצלמות.

¹⁹ https://www.gov.il/he/departments/policies/police_body_worn_video_procedures
²⁰ Election commission of india No. 464/inst/2016-eps